

EEN SLAPELOOZE NACHT.

DOOR

W. ZIETHE.

UTRECHT, J. H. VAN PEURSEM.

Prijs *f* 0.7½, per 25 ex. *f* 1.50, per 50 ex *f* 2.50.

EEN SLAPELOOZE NACHT.

Het was in den zomer van het jaar 1785. Het was nacht, en eene zoele lucht waaide door de straten van Londen. Het gedruisch van den dag was voorbij; slechts hier en daar hoorde men het rollen van een rijtuig. De straten waren stil en ledig; slechts hier en daar ging een eenzame wandelaar zijn weg. Kwam hij van de plaats des vermaaks, en haastte hij zich om zijn leger op te zoeken? Of kwam hij uit de ziekenkamer, en ging hij uit om den arts te halen? Of ging hij op den weg der zonde en der misdaad, die het duister zoekt?

Ik weet het niet.

Helder straalden de sterren aan den blauwen hemel. De sterren hebben het gezien, maar weten het niet. Maar boven de sterren woont Één, Die alles ziet en alles weet. Het is de Herder Israëls, Die niet sluimert, noch slaapt. Het is de alwetende God, Die van verre onze gedachten kent, en al onze gangen ziet.

In eene der voorsteden van Londen stond een nederig, klein huisje. Aan alles was het te zien, dat het door arme menschen werd bewoond. Wij treden een klein armoedig kamertje binnen, waarin zich twee bedden en eenig zindelijk huisraad bevinden. In een dezer bedden lag een twaalfjarig meisje. Zij

kon niet slapen, en keerde zich gedurig onrustig om. Eindelijk werd de moeder, die in het andere bed lag, daarop opmerkzaam en vroegde:

«Mary, mijn kind! zijt gij ziek?»

«Nee, moederlief! ik ben gezond en wel,» antwoordde het dochtertje.

«Maar, kind! waarom slaapt gij dan niet?» vroegde de moeder weder.

«Och, ik weet het niet, ik kan den slaap niet vatten,» was het antwoord.

«Nu,» sprak de moeder, «ga maar stil en rustig liggen, dan zal de slaap wel komen.»

Het kleine meisje antwoordde niet meer. Zij lag geheel en al stil, maar de slaap wilde niet komen. Ten laatste hoorde men een zacht, onderdrukt snikken uit het bedje komen. Ook de moeder hoorde het; zij sprong op, liep naar het kind, en zich op den rand van het bed nederzettende, zeide zij: «Maar, mijne lieve Mary! wat hebt gij? Waarom weent gij zoo?»

Eerst antwoordde het meisje niet, en weende nog heviger. Eindelijk bedwong zij hare tranen, en sprak op de herhaalde vraag harer moeder:

«Och, moeder! ik kan niet slapen: altijd denk ik aan mijn armen vader, die al zoo lang gevangen zit. En de kinderen op school hebben mij gezegd, dat wij hem nooit terug zullen zien. Ik heb mijn vader zoo lief. Ik ben zoo treurig, en kan niet slapen.»

Het kind herinnerde de moeder aan de diepe smart, die zij stil en zwijgend overal met zich omdroeg. Zij sloot het kind in hare armen, en begon

hevig te schreien. En zoo weenden moeder en kind langen tijd te zamen in den stillen zomernacht. Eindelijk sprak Mary:

«Weet gij, moederlief! wat ik heden op de zondagsschool gehoord heb? De juffrouw zeide, dat wij met al onze nooden tot Jezus moesten gaan. Hij zou ons helpen. En wanneer twee zich in het gebed vereenigden, dan zou de Heer ons verhooren. Ach, moeder! laten wij te zamen bidden, dat de lieve Heer vader helpe, dat Hij hem uit de gevangenis verlosse, en aan ons teruggeve. Zou God ons niet verhooren?»

De moeder werd diep bewogen bij deze woorden. Ach! had zij niet innig en dikwijls om de bevrijding van haren man gebeden, en de Heer had haar gebed niet verhoord! Toch bleef zij gelooven, en zij zonk naast het bed op hare knieën neder, en bad met haar kind.

De wind, de zoele wind, die voorbij het kleine venster waaide, heeft het niet gehoord. De kleine gouden sterren, die aan den blauwen hemel schitterden, hebben het niet vernomen. Maar Één heeft het gehoord. Het is de alwetende God, van Wien geschreven staat: «Gij weet *alle* dingen, Heer!»

Het was eene korte, maar treurige geschiedenis.

John Remmington had, toen hij trouwde, een kleinen winkel, dien hij van zijn vader geërfd had. Hij was een vlijtig en fatsoenlijk man. Zijne jonge vrouw was flink in de huishouding, en het dochtertje, dat God hun schonk, was vaders en moeders vreugde.

Verscheidene jaren leefden zij stil en gelukkig. Toen kwamen er booze tijden. John had slechte vrienden, en dezen verleidden hem tot den drank. De beden en tranen zijner vrouw hielpen niet om hem terug te houden, en eindelijk kwam de dag, dat de armoede als een gewapend man voor de deur stond. Slechts zelden kwam de huisvader tehuis; en als hij kwam, was hij knorrig en ontevreden, opvliegend om de minste kleinigheid en eene plaag voor de zijnen.

Vergeefs maakte de arme vrouw zich boos gedurende den dag, en vergeefs weende zij gedurende den nacht.

Eindelijk viel de slag. Remmington had zich bij een hoop valsche munters aangesloten, en dezen waren ontdekt. Nu werd hij naar de gevangenis gebracht, en na het verhoor was hij ter dood veroordeeld. Dit was der arme vrouw medegedeeld geworden, maar zij had het voor haar kind verzwegen. Altijd hoopte zij nog, dat de koning genade zou schenken.

Zoo lag de moeder weenend voor het bed van haar kind. Zij baden en weenden te zamen in den stillen nacht.

De wind heeft het gebed niet gehoord. De sterren hebben het niet vernomen. Maar het steeg omhoog naar den blauwen hemel, tot den troon van den barmhartigen God.

II.

Het is dezelfde zomernacht. In eene der deftigste wijken van Londen staat een voornaam huis. Men

ziet het dadelijk, dat het door voorname en deftige lieden bewoond wordt. Wij treden een aangenaam en vroolijk vertrek binnen, dat rijk versierd en van alle gemakken des levens voorzien is. Hier staan twee bedden. In een van deze bedden ligt een twaalfjarig meisje. Zij kan niet slapen, maar keert zich onrustig van de eene zijde op de andere. Einde-lijk wordt de moeder, die in het andere bed ligt, opmerkzaam, en vraagt: «Alice, lief kind! zijt gij ziek?»

«Neen, moederlief! ik ben geheel en al gezond.»

«Maar, kind! waarom slaapt gij dan niet?» vroegde de moeder weder. Toen stond zij op, ging naar het bed van haar dochttertje, en streek haar liefkozend met de hand over het bloeiende gezichtje.

Het meisje kuste hare moeder hartelijk de handen, en sprak: «Och, moeder! ik kan niet slapen. Ik ben zoo gelukkig en zoo vroolijk: ik kan mijn verjaardag nog niet vergeten. Welk eene vreugde was het voor mij, toen ik die tafel vol zag, waarmede vader en moeder mij verrasten! Het eene was al mooier dan het andere, en, moeder! de namiddag was nog het heerlijkste van alles. Toen kwamen al mijne vriendinnetjes te visite! Wat hebben wij gespeeld, en toen nog met vader gereden! O, die goede vader! Ik heb toch een lieven vader en moeder! O, ik heb u beiden hartelijk lief!»

De gelukkige moeder omhelsde het gelukkige kind, en sprak: «Ook wij beiden hebben u hartelijk lief. Daarom hebben wij u heden dit genoeg gedaan; maar nu moet gij ook gaan slapen, lieve Alice!»

Het kleine meisje kuste hare moeder, en sprak: «Ik zou vader en u zoo gaarne een genoegen doen, maar ik weet niet wat, en daar lig ik nu gedurig over te denken.»

«Mijne Alice!» sprak de moeder, «het grootste genoegen, dat gij uwen vader en mij kunt doen, is, dat gij een braaf, vlijtig en gehoorzaam kind zijt. Gij moet den goeden God bidden, dat Hij u zoo make.»

«O, gaarne, moederlief!» zeide Alice; «nog heden wil ik dat doen; maar toch wilde ik u en vader een *bijzonder* genoegen doen; en ik weet niet, wat en hoe?»

«Bid voor uwen vader en voor mij,» sprak de moeder; «dat is het beste en het liefste, dat gij voor ons kunt doen. Bid in het bijzonder voor uwen lieven vader, dat God hem lang sparen en zegenen moge. En nu, liefste! slaap wel.» En zij kuste het meisje met innige teederheid, en keerde naar haar bed terug.

Het was stil geworden in de slaapkamer. Alice vouwde hare handen, en bad vurig, dat de Heer haren vader en hare moeder wilde sparen en hen zegenen, en hun al de liefde, welke zij aan hun kind bewezen, rijkelijk wilde vergelden. En nog eens zeide zij bij zich zelve: «Hoe gelukkig ben ik toch!» en sliep eindelijk in.

In den grooten en schoonen tuin achter haars vaders huis ruischten de toppen der boomen, door den zachten zomerwind heen en weder bewogen. De wind heeft het gebed van het kleine meisje niet gehoord.

De gouden sterren, die aan den blauwen hemel schitterden, hebben het niet vernomen. Maar Één heeft het toch gehoord. Het is de trouwe God en Vader in de hemelen, Die acht geeft op de dankzeggingen, zoowel als op de gebeden Zijner menschenkinderen.

III.

Het is nogmaals in denzelfden nacht, dat, niet ver van Alice's slaapkamer, haar vader, tweede Secretaris bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, in zijn bed ligt, en niet slapen kan.

Niets hindert hem: hij geniet eene goede gezondheid, geene zorgen kwellen hem; en toch, hij kan niet slapen, en wentelt zich onrustig heen en weder. Zoo lag hij van elf uur 's avonds tot twee uur in den morgen. Reeds begint het te schemeren, en de zoo zeer gewenschte slaap wil niet komen. Eindelijk geeft de heer Evans het op. Hij staat op, kleedt zich aan, en, hopende door eene wandeling in de koele morgenlucht later nog wat te kunnen slapen, begeeft hij zich naar het schoone Regentspark, dat nabij zijn huis gelegen is. Het park is ledig: een groot onderscheid met de menigte van menschen, die het des daags bezceken. Hier en daar staan gapende schildwachten. De secretaris wandelt al heen en weder, het gebouw van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken voorbij. — Op eens valt de gedachte hem in, het gebouw binnen te gaan naar zijne eigene kamer. Den sleutel heeft hij als altijd bij zich; maar toch, hij zet die gedachte weder van zich, en

wandelt verder. Doch met nieuwen aandrang komt de lust om naar binnen te gaan weder bij hem op, en hij geeft daaraan toe. Zijne voetstappen weerklinken luide in het leege, stille gebouw. Hij gaat de trap op naar zijne kamer, en vindt alles nog onveranderd, zooals hij het zaterdag avond gelaten had. Op zijn schrijfflessenaar ligt nog het boek, waarin de te verzenden brieven staan opgeteekend. Hij neemt het in de hand, en doorbladert het; en onwillekeurig valt zijn oog op de woorden: «Genade voor de valsche munters. Dadelijk naar York te schrijven.» De heer Evans schrikt. Het valt hem in, dat hij zaterdag avond wel het bevel heeft gegeven om te schrijven, doch weet niet, of dit geschied is. Op morgen, dinsdag, zou de terechtstelling plaats hebben. Als er eens niet geschreven was! Welke schrikkelijke gedachte! Vier huisvaders ter dood gebracht; vier huisgezinnen in rouw gedompeld door zijne nalatigheid, dewijl hij verzuimd heeft, zich te vergewissen, of het genadebericht werkelijk is afgezonden! Zoo de terechtstelling plaats had, was hij het, die den toorn des konings en het misnoegen van het volk moest dragen. Met schande zou hij zijn post moeten nederleggen, en, wat erger was, zijn verdere leven zou geheel en al vergald wezen door de gedachte aan den dood dier vier ongelukkigen!

Het koude angstzweet brak hem uit. Hij nam het andere boek, waarin de verzondene brieven stonden opgeteekend. Hij zocht en keek, maar te vergeefs! Verpletterd zonk hij op een stoel, en wrong

wanhopig de handen. «Heer, mijn God!» riep hij uit, «contfirm U over mij!» Plotseling dacht hij er aan, hoe het door Gods genade was, dat hij niet had kunnen slapen, dat hij uaar zijne kamer was gegaan, dat hij het boek opgenomen, en het verzuim ontdekt had. Morgen om 10 uur zou de terechtstelling plaats hebben. Nu was het maandag morgen drie uur. Een en dertig uren waren er nog overig om te handelen. De stad York ligt zes en dertig Duitsche mijlen van Londen; doch wanneer de bode, die den brief moest overbrengen, zooveel mogelijk spoed maakte, en zich op iedere rustplaats van nieuwe paarden voorzag, was het nog mogelijk, York ter bestemder ure te bereiken ¹⁾).

Maar nu moest er ook geen oogenblik verzuimd worden. De heer Evans sprong op, ijldde de trap af en het huis uit, en besteeg eenen omnibus, die men zoowel over dag als des nachts in de straten van Londen beschikbaar vindt. Hij reed naar de Downingstraat, naar de woning van den kanselier van zijn departement. Nadat hij lang en heftig aanklopt had, werd de deur eindelijk geopend. Intusschen was het vier uur in den morgenstond geworden. De bediende, die den staats-secretaris herkende, leidde hem op zijn verlangen dadelijk naar het slaapvertrek van zijnen meester, en wekte dezen. Deze verschrikte, toen hij zijnen chef in het vroege morgenuur voor zich zag staan. De heer

¹⁾ Destijds waren er nog geene telegraafkantoren noch spoorwegen.

Evans liet hem niet lang raden, wat de reden zijner komst was. Hij vraagde hem dadelijk: «Gij zult u wel herinneren, dat ik u zaterdag avond verzocht, den genadebrief onmiddellijk door eenen vertrouwden bode naar York te zenden. Hebt gij daaraan voldaan? Heeft de beambte, wien gij dit opdroegt, u een bewijs overgegeven, dat hij die opdracht volbracht heeft?»

«Ik herinner mij,» antwoordde de kanselier, «dat ik de zaak zaterdag avond den kanselarij-beambte heb toevertrouwd. Hij moest dien brief naar York verzonden hebben, zooals zijn ambt medebrengt.»

«Zeer wel,» ging de heer Evans voort; «maar hebt gij een bewijs van hem in handen, dat de brief werkelijk verzonden is?»

«Neen, dat heb ik niet,» was het antwoord.

«Dan gaan wij hem dadelijk opzoeken,» zeide de secretaris; «sta op, en kleed u zoo spoedig mogelijk aan. Het is nog vroeg, en wij moeten den man vinden.»

Zoo gezegd, zoo gedaan. Weinige minuten later was de verschrikte kanselier klaar. Beiden gingen naar beneden, en bestegen den gereed staanden wagen. De kanselarij-beambte woonde nog al ver weg, in de Chancery-laan. Met groote snelheid vlogen zij langs de ledige straten der stad. Eindelijk kwamen zij ter bestemder plaatse, en moesten wederom lang en hard aankloppen, voordat de deur geopend werd. Zij stormden binnen, en kwamen in de slaapkamer van den gezochten man. De kanselarij-beambte verschrikte niet weinig. toen hij zijne

beide chefs voor zijne legerstede zag staan; en zijn schrik werd nog grooter, toen hij de oorzaak van dit vroegtijdige bezoek vernam.

«Barmhartige God!» riep hij in vertwijfeling uit, «ik heb den genadebrief geschreven, maar vergeten hem te verzenden! Die brief ligt daar in mijn lessenaar! Wat zal er van mij, ongelukkig man, worden!»

Er was echter geen tijd tot klagen en bestraffen. De brief werd voor den dag gehaald, en de heer Evans en zijn kanselier reden er onmiddellijk mede naar het postkantoor. De naam van den staats-secretaris opende dadelijk alle deuren. Hij zocht den allervlugsten en meest vertrouwden bode uit, en beval dezen, onder belofte van eene groote belooning, den meesten spoed aan. Een kwartier later ijelde de bode te paard met den gewichtigen brief in vliegende vaart voort.

Nu eerst keerde de heer Evans rustig naar zijne woning terug. De inspanning der laatste uren had hem afgemat. Hij wierp zich te bed, om eenige uren te slapen; doch vooraf vouwde hij zijne handen, en dankte den Heer voor den slapeloozen nacht, dien Hij hem toebedeeld had. Hij bad Hem, dat Hij in Zijne barmhartigheid elk onheil afwenden, en aan het verrichte een gezegend en gelukkig einde schenken wilde. Daarna sliep hij rustig in.

Zijne dochter was inmiddels wakker geworden, en staarde met vroolijken blik op den blauwen morgenhemel. Zij dacht aan het gesprek, dat zij met hare moeder in den afgelopen nacht gehad had. Zij bad

wederom, dat de trouwe God haren geliefden vader voor haar behouden en zegenen wilde.

En daar ginder, in de voorstad, daar lag een ander klein meisje te bed, wier oogen nat waren van de vele tranen. Zij wrong de handen, en bad den barmhartigen God, dat Hij haren armen vader uit de gevangenis bevrijden en aan haar teruggeven wilde.

De morgenwind hoorde de gebeden der beide kinderen niet. De gulden zon, die aan den gezicht-einder oprees, vernam ze niet. Maar de Engelen hebben ze gehoord, en overgebracht naar den Koning van hemel en aarde, naar dien Vader, Die de ware Vader is van alles, wat kind heet in hemel en op aarde, Die zoowel over de treurende als over de vroolijke menschenkinderen Zich in gelijke mate erbarmt.

IV.

Op den weg van Londen naar York jaagt een postbode met lossen teugel voort. Het eene station na het andere laat hij achter zich. Overal bekomt hij, op vertoon van het hem medegegeven bevel, het beste en vlugste paard. De trouwe man bekomert zich niet over stof en hitte. Hij slaat geen acht op honger of dorst. Voorwaarts! immer voorwaarts! is zijne leus.

Het werd middag. — De avond begon te vallen. — De nacht kwam. — Het eene uur na het andere vervloog. De brave man gevoelde zich wel vermoeid,

zijt gij? Laat mij u zien! Ach, ik ben zoo gelukkig, dat ik weder zien kan! Kom toch hier, dat ik u zien en danken kan! Zijt gij dan ook niet blijde met mij?»

«Ja, ik ben ook recht gelukkig,» antwoordde Johanna, en trad te voorschijn, om de uitgestrekte kleine hand te vatten. Maar op eens verschrikte de zieke, viel op haar kussen terug, en riep uit: «Hemel! het is de gravin!»

«Neen, neen! het is de gravin niet!» riep Johanna Van Savoye, terwijl zij het kind innig omhelsde, «het is uwe moeder, uwe hartelijk liefhebbende moeder. Wees niet bang, mijn kind: zie mij aan. Uwe moeder bemint u teeder, en gij zult hare geliefde dochter zijn.»

Die vriendelijke woorden brachten eene andere stemming in het hart des kinds teweeg. Haar angst was verdwenen, en vol vreugde riep zij uit: «Moeder, moeder! is het mogelijk, hebt gij mij lief?» En zij wierp zich in de armen harer verpleegster: moeder en kind hadden elkander eindelijk gevonden. Zij weenden beiden vreugdetranen, en werden het niet moede te betuigen, hoe lief zij elkander hadden.

Spoedig daarop was Louise van hare ziekte genezen. Nu werd het geheel anders in het slot Romeny. Het kleine meisje hechtte zich met dankbare liefde aan hare stiefmoeder, en bewees haar alle hartelijkheid. Men kan begrijpen, hoe verheugd de graaf hierover was. Nu eerst begon hij zijn kind als een vader lief te hebben. In een vertrouwelijk samenzijn ver-

haalde het jonge meisje later aan hare ouders, hoe men haar tegen de nieuwe moeder had ingenomen en verbitterd. Men zond toen mevrouw De Champy dadelijk weg, en freule De Montvert mocht niet weer terugkomen. Nu was de dampkring gezuiverd. De gelukkige moeder voedde zelve hare dochter op, en deze vergold haar alle zorgen door hare liefde en gehoorzaamheid.

Zoo groeide Louise, de dochter van den hertog van Mercoeur, onder de zorg harer tweede moeder tot eene schoone, bloeiende jonkvrouw op. Hertog Hendrik Van Avignon zag haar, en kreeg haar lief, en toen hij onder den naam van Hendrik III den troon van Frankrijk besteeg, bood hij de jonge hertogin zijne hand aan. Louise werd zijne gemalin en koningin van Frankrijk.

Maar ook op den koningstroon vergat zij het ouderlijk huis niet. De beeltenis van Johanna Van Savoye, hare stiefmoeder, hing op de beste plaats van haar lievelingsvertrek. Daar stond de koningin menigmaal voor, beschouwde nadenkend de vriendelijke trekken, en fluisterde den geliefden naam.

Zoo dikwijls zij maar kon, bracht zij een bezoek aan het slot Romeny, en verheugde door hare dankbare liefde het hart van hare stiefmoeder. En toen deze laatste stierf, bezocht Louise menigmaal haar graf, om er te bidden. Nooit vergat zij, wat zij der trouwe tweede moeder verschuldigd was.
